

Frederik Helvegs prædiken Nytårsdag

Taler

Frederik Helveg
Præst

Dato

1. januar 1864

Sted

Haderslev

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 21

- 1 *Luk. Evang. 2, 21. Og der otte Dage vare fuldkommede, at Barnet skulde omskæres, da blev hans Navn kaldet Jesus, som det var kaldet af Engelen, før han blev undfangen Moders Liv.*
- 5 Sjældnen har det danske Folk seet et Nyaar oprinde saa dybt grebet af bange Forventninger som det, der idag samler os i Kirken, for at vi i Forening kunne frembære den Bøn, der i denne Stund ligger os alle saa inderlig paa Hjerte, at den Gud, der er alle Tiders og alle Slægters Herre, i Naade vilde see ned til det lille danske Folk, og lade dette Nyaar, med Kampens faretruende og blodigrøde
- 10 Varsler, blive til Lykke og Velsignelse for os alle. Der er med Spænding og med bange Forventninger, vi hilse det nye Aar, men dermed vil jeg ikke sige, at det er Forsagthed og Frygt, der skjuler sig bag den ængstelige Forventning, nei Gud være lovet, at vi kunne sige, det er ikke saa; der ligger deri en Følelse af, at det er en af de store Afgjørelsens Tider, vi nu gaee imøde, hvor det gjælder om at
- 15 anspænde alle Kræfter i en Kamp, der angaaer vort kjære Fædrelands Vee og Vel, men der ligger tillige deri en Følelse af freidig Fortrøstning, at den Gud, der ved vor kjære hedengangne Konges bratte Bortgang har ført os ind i denne Afgjørelsens Kamp, ogsaa vil lægge Kraft i den Svages Arm, og styrke os mod den overmodige og overtallige Fjende i en Kamp, der føres ikke af Lyst til Krig
- 20 og Trætte men for at værne om Hjemstavn og Modersmaal. Det er forunderlige, stærkt bevægede Tider, hvori vi leve, men det er tillige opløftende Tider, thi opløftende maae vi vel kalde saadanne Tider, naar vi see et heelt Folk gjennemglødet i eet Hjertestag og i een Tanke. Det er som om Aarhundreders Forviklinger nu trænge sig frem i Øieblikket for at fordre deres Afgjørelse, som
- 25 om dermed Aartusinders længe forglemte Minder atter fornye sig for vore Øine, naar vi see Folkets kampdygtige Skarer samle sig der, hvor for tusinde Aar siden den kraftige Danekonge satte en Grændse for den vældige Frankerkeiser Karl

den Stores Magt; naar vi see dem samles ved den Vold, til hvilken vore rigeste
30 Oldtids minder ere knyttede, kampdygtige og beredte til at vove et Slag, hvis
Torden vil gjenlyde gennem hele Europa, og bringe de Kjæmpendes Navne til
de kommende Tider. Det er som Fædrenes Aand omsvæver dem paa de indviede
Steder, og det er ikke blot de henfarne Kjæmper, der aandelig omsvæver dem, o
nei vi ere jo alle aandelig med paa den gamle Grændsevold; vi har jo alle en Strid
35 at stride, en Bønnens Strid, at Hærskarernes Gud vilde krone de Kjæmpendes
Gjerning med Seier og Lykke for det danske Folk.

Med disse Tanker og med denne Bøn hilse vi alle det nye Aar, som idag
oprinder, og skjøndt det oprinder med faretruende, med blodigrøde Varsler,
40 hilse vi det dog med freidig Fortrøstning, og tilønske hverandre et glædeligt
Nyaar i Vorherres Jesu Navn, Ja i Vorherres Jesu Navn, thi Nyaarsdagen er jo
netop Vorherres Jesu Navnedag, den Dag, da det Navn, der var nævnet af
Englen, førend Barnet var undfanget i Moders Liv, blev nævnet af
Menneskelæber, og dette Navn, høiløvet over alle Navne, der nævnes kunne i
45 det Høie eller i det Dybe, er jo ogsaa nævnet af mange danske Læber som et evigt
Frelsernavn, og dybt indskrevet i mange danske Hjerter, og overalt hvor det
saaledes nævnes, der bringer det Velsignelse. Det er forunderlige men det er
opløftende Tider, i hvilke vi leve, hvor alting tyder paa. at Gud har en Gjerning,
han vil have gjort ved det lille danske Folk, og derfor fører han det frem i de
50 store Afgjørelsens Tider, hvor det skal prøves, om Folket ogsaa er dygtigt til at
gjøre Guds Gjerning. Medens det bereder sig til at føre den blodige Kamp paa
Grændsevolden, føres der ogsaa en sandelig Kamp i Folket, en aandelig Kamp,
der ene skal tjene til Jesu Navnets Forherligelse, og netop naar vi fæste Øiet paa
den, er der meget der tyder paa, at Gud har en Gjerning, han vil have gjort i og
55 med det lille danske Folk. Vi maa jo alle see det, og erkjende det med Tak til
Gud, at han i vore Dage har lagt en ny Lovsang paa den danske Menigheds
Læber, en Lovsang saa stærk og saa fuldtonig, som den ingensteds lyder ellers
trindt i Christenheden, og som den ikke har lydt igjennem mange Tider Og
denne stærke fuldtonige Lovsang er jo ikke det eneste christelige Livstegn, der
60 varsler godt for det danske Folk i disse faretruende Tider, men til dette føier sig
ogsaa de tvende andre, den frie Bekjendelse og den levende Forkyndelse.

Ja den frie Bekjendelse, thi ingensteds i Christenheden har Synet saaledes klaret
sig for Betydningen af Bekjendelsen, af Jesu Navns Bekjendelse af
65 Menneskelæber, naar den ellers er en fri Bekjendelse, ikke paatvungen eller
afnødt, men Hjertets frie Bekjendelse af sin Tro og sit Haab i Liv og i Død. Ja

den Daabsbekjendelse, som man andetsteds, selv hvor man agtede den bedst, kun vidste at skatte som et ærværdigt Efterladenskab fra fromme Fædre, som en
70 Oldtidslevning hengjemt i en afsides Krog, den har fornyet sig for os som et Gudsord med Aand og Liv, der med et evigt Livs Kraft kan støtte os i Saliggjørelsens Sag, og være den Himmelstige, ved hvilken vi kunne hæve os op ad til Deelagtighed i Lysets evige Herlighed. Det er et stort Guds Under, der er skeet i den danske Menighed, at den Daabspagt, man ellers ikke vidste at bruge
75 uden som en gammeldags Pynt, der kunde gjøre sin Virkning ved visse høitidelige Leiligheder, ved Daab og konfirmation, den sprudler for os evig frisk som Kilden til Lyset og Livet i den hele Menigheds som i Enkeltmands Salighedssag, saa det har klaret sig for os, hvad vi har at fortrøste os til, jo at klamre os til, som den Haand, Gud i Naade har rakt os for at løfte os op, at vi
80 kunne faae Deel i hans evige Rige. Og til denne frie Bekjendelse slutter sig den levende den hjertelige Forkyndelse, der allerede derved viser sig som et Særsyn i Christenheden, at den ikke stiller sig fjendtlig eller fremmed, ligeoverfor hvad der aandeligt rører sig i Folkets Hjerteliv, men søger at drage det frem, at oplive og forklare det, at det maatte udfolde sig dybere og stærkere.

85 Ja, det er Tegn, vi maa agte paa, ikke til vor Roes, thi vi har det ikke af os selv, men til Guds Ære, thi ham er det, der i vore Dage har vakt det Aandens Liv i den danske Menighed; men netop der for skulle vi agte dem som Tegn paa, at Gud har en Gjerning for med det lille danske Folk, og deraf øse Mod og freidig
90 Fortrøstning, at han vil ikke glemme os i Nødens Tid, men agte paa de Bønner, der fra oprigtige Hjerter opstige til ham, for at søge hans Hjælp og Bistand, og nedbede hans Velsignelse over vort kjære, Haardt betrængte Fædreland. Ja, lad os da møde Farerne, som monne komme, ikke med udfordrende Trods, ikke med hovmodig Selvtillid, som fortrøste vi os til vore Vaabens Styrke og vore
95 Voldes sikkre Befæstning, men i Guds Navn og med freidig Hengivenhed. Vore Vaaben ere jo kun faatallige i Sammenligning med vore overmægtige Fjenders, og vore Voldes Befæstning kan dog glippe, men hvad der aldrig glipper, er Hjælpen herovenfra. Lad da, om det saa er Guds Villie, Krigens blodige Storm fare frem over os, lad os tage imod den som hans Tugtelse og hans Prøvelse; som
100 en Tugtelse, der vel kan falde Haardt, men som dog ikke skal bøie, bryde og knække, men netop opreise os, at vi luttrede gennem Prøvelsen kunne blive styrkede til vor Gjerning, til den Gjerning, Gud efter sit Raad vil have fuldkommet ved vort lille Folk. Lad os derfor nu, da Aaret oprinder med de faretruende, de blodigrøde Varsler freidig tilønske hverandre et glædeligt, et
105 livsaligt nyt Aar for vort kjære Fædreland i Vorherres Jesu Navn. Amen.

Kilde

F. Helweg. Nyaars-Prædiken 1864. Odense: trykt i Chr. Milos Officin, 1864. Digitalisering: Det Kgl. Bibliotek

Kildetype

Digitalt manuskript

110

Tags

Den anden slesvigske krig 1864, Første tekstrække, Nytårsdag, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/frederik-helvegs-praediken-nytarsdag>

115

120

125

130

135

140